

**HOTĂRÂREA nr. 119
din 03 octombrie 2022**

În baza: - prevederilor din Legea Educației Naționale nr.1/2011;
- Cartei Universității din Petroșani;
- Regulamentului de organizare și funcționare a Senatului.

**SENATUL UNIVERSITĂȚII DIN PETROȘANI
HOTĂRĂȘTE:**

Articol unic. Aprobă *Politica Open Access a Universității din Petroșani.*

**PREȘEDINTE SENAT,
Conf.univ.dr.ing. Nicolae PĂTRĂȘCOIU**

**Aviz de legalitate,
Jr. Dan MANIȚIU**

Ministerul Educației

UNIVERSITATEA DIN PETROȘANI

Str. Universității, nr. 20, 332006, Petroșani, Hunedoara, ROMÂNIA

Tel: +40 (254) 54 29 94, Fax: +40 (254) 54 34 91,

e-mail: rector@upet.ro | www.upet.ro

Politica Open Access a Universității din Petroșani

SCOP

Consolidarea angajamentului Universității de a promova în mod adecvat rezultatele cercetării și academice cât mai accesibile posibil, ori de câte ori este posibil.

Această politică este valabilă pentru întregul personal didactic și de cercetare, precum și studenților care produc rezultate științifice sau alte lucrări cu interes potențial pentru lumea academică. Politica Open Access se va aplica publicațiilor de cercetare evaluate inter pares, în special articolelor din reviste, dar se poate extinde la orice element al efortului academic, inclusiv teze, cărți, capitole de carte, monografii, comunicări științifice în cadrul conferințelor, precum și alte lucrări cum ar fi software- ul, datele, resursele didactice, fișele de informații sau alte rezultate scrise.

Politica de acces liber a Universității din Petroșani reprezintă o recomandare, nu o obligație, întrucât libertatea academică prevede alegerea liberă a modului de publicare. Ca urmare, este la latitudinea autorilor să decidă unde își publică lucrările și în ce condiții de acces. În cazul publicării unui document cu acces limitat, universitatea recomandă autorilor să se abțină de la atribuirea drepturilor exclusive de utilizare editorului și să își rezerve un drept simplu de utilizare a accesului public, pentru a facilita o a doua publicare ulterioară.

DEFINIȚII

Open Access (OA) sau accesul deschis este un model de publicare pentru informații academice care conține un set strict definit de principii și o serie de practici prin care rezultatele cercetării sunt distribuite online, fără bariere financiare, juridice sau tehnice în calea accesării acestora.

Accesul deschis este un model de publicare de conținut pentru comunicarea academică, care pune la dispoziția cititorilor informațiile de cercetare gratuit, spre deosebire de modelul tradițional, în care cititorii au acces la informații academice prin plata unui abonament (realizat de obicei prin biblioteci).

Depozit

Pentru asigurarea accesului deschis la publicații, acestea trebuie să depuse într-un depozit online. Pot exista confuzii între site-urile de partajare a cercetării online, cum ar fi ResearchGate și Academia.edu și un depozit (Repository). Un depozit este un magazin de informații și poate găzdui materiale într-o varietate de formate, de la capitole de carte și articole la date și prezentări. Există depozite dedicate anumitor tipuri de rezultate, depozite bazate pe subiecte și cele care prezintă rezultatele unei anumite instituții. Depozitele se angajează să păstreze în mod continuu și accesul la materiale, spre deosebire de site-urile de rețele sociale academice comerciale, care ar putea retrage accesul sau schimba condițiile lor în orice moment. Site-urile care partajează lucrări sau alte rezultate ale cercetărilor, pot încalca drepturile de autor, iar editorii au început recent să solicite ca lucrările încărcate în afara termenilor lor specifici să fie eliminate. Deși unii finanțatori vor mandata ca realizările din proiectele pe care le finanțează să fie depuse într-un anumit depozit, depozitul instituțional este cel mai utilizat.

MODELE OPEN ACCESS

Rezultatele cercetărilor pot fi publicate open acces urmând trei modele:

Modelul de aur (GOLD ROAD)

- ✓ Reviste cu acces complet deschis: publicare prin intermediul platformelor editorilor, în reviste cu acces complet deschis. Această rută poate implica o taxă. Costurile de publicare, cunoscute sub denumirea de „taxe de procesare a articolelor”, sunt acoperite de autori sau de instituțiile acestora. Majoritatea finanțatorilor de cercetare susțin accesul deschis și sunt dispuși să acopere singuri costurile. O listă a revistelor cu acces complet deschis care sunt accesibile în întreaga lume poate fi găsită pe site-ul web DOAJ.
- ✓ Reviste hibride: publicare prin reviste „hibride”. Aceste reviste sunt reviste cu abonament care permit publicarea cu acces deschis a articolelor individuale cu plata unei taxe de procesare a articolelor.

Modelul verde (GREEN ROAD)

- ✓ textul integral al publicațiilor academice este depus într-un depozit de încredere, respectiv o bază de date accesibilă public, gestionată de o organizație de cercetare. În mod obișnuit, acest model de publicare este total gratuit.

Modelul de diamant (DIAMOND ROAD)

- ✓ publicare prin intermediul revistelor/platformelor de diamant, care nu percep taxe de publicare pentru autor. Revistele cu acces deschis de tip diamant sunt finanțate de obicei prin diferite tipuri de subvenții pentru biblioteci, instituții sau societăți.

Materialele didactice care sunt disponibile în mediul Open Access sunt, în general, denumite Resurse Educaționale Deschise și sunt publicate cu o licență care le permite să fie păstrate, reutilizate, revizuite, remixate și redistribuite în scopuri educaționale.

AVANTAJELE SISTEMULUI OPEN ACCESS

- ✓ Cele mai multe reviste și depozite nu impun costuri de acces pentru cititori, deci dificultățile de accesare a informațiilor legate de costuri sunt substanțial reduse sau eliminate în întregime. Astfel, și autorilor li se oferă posibilitatea de a se adresa unui public mai larg, fără cheltuieli suplimentare de publicare. Articolele sunt vizibile, în principiu, oriunde în lume și pentru oricine.
- ✓ Rezultatele cercetării pot fi puse imediat la dispoziția tuturor cercetătorilor sau persoanelor interesate de un anumit domeniu.
- ✓ Răspândirea rapidă a rezultatelor nu numai că determină startul unor cercetări similare, dar generează interesul în domenii de cercetare interdisciplinare și multidisciplinare.
- ✓ Articolele și comunicările științifice au un impact mult mai mare pe termen scurt, comparativ cu sistemul doar pe bază de abonament, iar impactul pe termen lung se dovedește a fi similar, unele studii arătând un impact ceva mai mare pentru articolele cu acces liber.
- ✓ Un articol poate fi de obicei localizat mai ușor dacă se află în domeniul cu acces liber, iar căutarea în articol sau recomandarea și partajarea acestuia cu alții, sunt mult mai simple.
- ✓ În modelul cu acces liber, materialele de cercetare nu trebuie să se limiteze doar la articole, spre deosebire de publicarea tradițională. Orice tip de conținut digital, inclusiv text, imagini, date brute și prelucrate, audio/video și software poate face parte dintr-o arhivă digitală.
- ✓ Mai mulți cititori au posibilitatea de a cunoaște autorii care publică în reviste cu acces liber, spre deosebire de revistele doar pe bază de abonament. Instituțiile își pot îmbunătăți profilul participând sau găzduind publicații cu acces liber.
- ✓ Costurile sunt mult mai reduse pentru autori, reviste și editori.

Alte beneficii ale sistemului de publicare Open Access sunt reprezentate de obținerea unui număr mai mare de citări, consolidarea reputației universității, atragerea de noi colaboratori, finanțatori și studenți etc.

PUBLICAREA REZULTATELOR CERCETĂRII

Universitatea, prin intermediul Bibliotecii și editurii Universitas, va asigura înființarea unui depozit de informații științifice și didactice în format electronic și disponibil online. Universitatea recomandă corpului academic și studenților să depună rezultatele cercetării în depozitul instituțional în scopul de a oferi acces liber la acestea. Astfel de rezultate se referă la:

- Articole din revistele referențiate;
- Cărți și capitole de carte;
- Teze de doctorat și de abilitare;
- Lucrări prezentate în cadrul conferințelor referențiate;
- Lucrări creative, software sau cod de computer.

Textul integral al rezultatelor cercetării depuse în depozitele instituționale va avea acces liber de oriunde, ținând seama de restricțiile datorate acordurilor de publicare, comercializării, confidențialității; sensibilitate culturală sau orice altă obligație legală.

Informațiile care descriu rezultatele cercetării depuse în depozitele instituționale vor fi cu acces liber în mod implicit.

Pentru rezultatele cercetării depuse în depozitele instituționale, versiunea accesabilă va fi Manuscrisul Acceptat de Autori, care trebuie depus înainte de data publicării oficiale.

PUBLICAREA MATERIALELOR DIDACTICE

Personalul didactic este încurajat să utilizeze resursele educaționale deschise pentru predare atunci când sunt adecvate scopului, sunt de înaltă calitate și vor îmbunătăți procesul de învățare a studenților. Universitatea va lua în considerare publicarea materialelor didactice create de corpul academic ca resurse educaționale deschise, atunci când autorul solicită acest lucru.

RESPONSABILITĂȚI

Autori

- ✓ În cazurile în care autorul corespondent nu este afiliat Universității, responsabilitatea revine primului autor afiliat;
- ✓ Depunerea rezultatelor cercetării, inclusiv manuscrisul acceptat de autori, în depozitul instituțional.
- ✓ Furnizarea detaliilor cu privire la orice restricții (de exemplu, comercializare, confidențialitate), care ar împiedica ca informațiile să aibă statutul de acces liber.
- ✓ Respectarea politicilor de acces liber ale oricăror organisme de finanțare relevante, în cazul în care cerințele lor sunt mai restrictive decât această politică.
- ✓ Autorul are dreptul de a arhiva public versiunea personală revizuită, evaluată inter pares a lucrării lor pe site-ul lor instituțional și pe site-ul lor personal, cu condiția ca, în toate cazurile, să fie inclus un link către articolul din jurnal de pe site-ul Web al Editorului".
- ✓ Menținerea oricărei publicații a rezultatelor cercetării, acordurilor, actelor adiționale și permisiunilor în concordanță cu Politica privind înregistrările universitare.

Biblioteca și editura Universitas

- ✓ Gestionarea depozitelor instituționale ale Universității.
- ✓ Asigurarea conformității cu drepturile de autor a rezultatelor cercetării depuse în depozitele instituționale înainte de a fi puse la dispoziție cu acces liber.
- ✓ Furnizarea de informații despre păstrarea drepturilor de autor și a drepturilor necesare pentru a facilita accesul liber.

Personalul care elaborează materiale didactice

- ✓ Evaluarea necesității și adecvării resurselor educaționale deschise pentru a fi utilizate în procesul de instruire a studenților.
- ✓ Respectarea condițiilor de licență asociate cu resursele educaționale deschise.
- ✓ Respectarea Politicii de conformitate cu drepturile de autor.
- ✓ Solicitarea aprobării înainte de a publica materialele didactice deținute de Universitate ca resurse educaționale deschise.

Conducerea Universității

- ✓ Luarea deciziilor cu privire la solicitările de publicare a materialelor didactice ca resurse educaționale deschise.
- ✓ Criteriile decizionale au în vedere calitatea materialului, efectul asupra învățării și evaluării studenților, reputația Universității și orice probleme legate de confidențialitate, comercializare sau alte cerințe legale (de exemplu, includerea materialelor protejate prin drepturi de autor ale terților).

Universitatea din Petroșani se așteaptă ca membrii săi să maximizeze accesul, utilizarea și aplicațiile rezultatelor cercetării lor, motiv pentru care:

- ✓ Încurajează membrii săi să depună rezultatele activităților didactice și de cercetare în depozitul instituțional sau într-un alt depozit de date cu acces liber adecvat.
- ✓ Se asigură ca metadatele (titlu, autor, membru, sursă, etc), din toate publicațiile, care sunt definite mai sus, să fie accesibile direct după depunere.
- ✓ Monitorizează conformitatea cu politica sa prin compararea conținutului depozitului cu ceea ce au fost înregistrate de alte servicii de indici de citare.
- ✓ Încurajează personalul academic/de cercetare să păstreze drepturile de proprietate intelectuală asupra publicațiilor lor, ori de câte ori este posibil, și să acorde licențe editorilor numai cu drepturile necesare pentru publicitate.

Acest document a fost aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 119 din data de 03.10.2022.

PRORECTOR CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ ȘI RELAȚII INTERNAȚIONALE,

Prof.univ.dr.ing. Maria LAZAR

